

організаційними питаннями, забезпеченням обслуговування платника та ін., тобто сервісними функціями, то він вважає, що займається адмініструванням.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
2. Адміністрування податків: навч. посіб. / С.Б. Палей. Донецьк: ДонДУУ, 2014. 279 с.
3. Кучерявенко М.П. Податкове право України: навч. посіб. Харків: Право, 2013. 536 с.

УДК 005.934:338.439

ВИХОР М. В., канд. економ. наук, доцент,

ШЕМИГОН О. І., канд. сільськогосп. наук, доцент

Білоцерківський національний аграрний університет

ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ НАССР ЯК ФАКТОР СПРИЯННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Досліджено вплив сільськогосподарського виробництва на реалізацію основних принципів та цілей сталого розвитку. Обґрунтована необхідність та значення впровадження системи НАССР для підвищення якості сільськогосподарської продукції та реалізації концепції сталого розвитку. Охарактеризовано особливості адаптації законодавства України у частині захисту прав споживачів до законодавства ЄС.

Ключові слова: система НАССР, сталий розвиток, сільське господарство, якість харчової продукції.

Концепція сталого або збалансованого розвитку передбачає, зокрема, що економічний розвиток суспільства (людської цивілізації), не повинен шкодити довкіллю і впливати негативно на здоров'я людей та забезпечити можливість майбутнім поколінням задовольняти власні потреби. Серед її основних положень, які відносяться, у тому числі, до сфери сільськогосподарського виробництва названі наступні: біосфера землі повинна мати можливість самовідновлюватись; виробництво продукції сільського господарства не повинно супроводжуватись погіршенням якості ґрунтів, що несе пряму загрозу продовольчій безпеці майбутніх поколінь, а також забрудненням довкілля, погіршенням здоров'я людей.

Саме тому серед 17 цілей сталого розвитку України до 2030 року, які повністю відповідають аналогічним цілям, проголошеним Генеральною Асамблеєю ООН 25 вересня 2015 року вказані такі як подолання голоду, забезпечення міцного здоров'я і благополуччя людей, чиста вода та належні санітарні умови, відповідальне споживання та виробництво [1].

Зрозуміло, що досягнення цих цілей багато у чому залежить і від сільськогосподарських виробників. З іншого боку згадані цілі є, до певної міри, взаємо суперечливими щодо способів їх вирішення. Так ціль зв'язана із

подоланням голоду, передбачає зростання попиту на сільськогосподарську продукцію, що спонукає виробників до збільшення обсягів її виробництва. Подібні тенденції спостерігаються як в Україні, так і у світі. За останні 30 років виробництво продовольства у світі збільшувалось у середньому на 2% щорічно, тоді як населення землі зростало приблизно на 1% щорічно. У 2018 році Україна виробила понад 70 млн тон зерна тоді як десять років тому назад цей показник становив близько 40 млн. тон. Згадані тенденції співпадають із економічними інтересами виробників – отримання більшої маси прибутку від виробничої діяльності.

Водночас збільшення обсягів виробництва сільськогосподарської продукції супроводжується такими негативними явищами як деградація земель, зниження їх якості і родючості, зниженням якості самої сільськогосподарської продукції, погіршенням стану довкілля. За оцінкою науковців, людство протягом своєї сільськогосподарської історії втратило близько 2 млрд. га продуктивних земель, із них понад 300 млн. га за останні 50 років [2]. В українських ґрунтах вміст гумусу зменшився із 3,36% у 1986-1990 роках до 3,14% у 2006-2010 роках, або на 6,5% [3]. Сільське господарство використовує 70% прісної води та формує близько 30% парникових газів. До цього слід додати зростання захворювань, зв'язаних із споживанням не якісних продуктів чи води. Фахівці приводять дані, згідно із якими у світі через вказані причини помирає більше двох мільйонів людей. У США щороку спостерігається близько 48 млн. випадків захворювань через не якісні продукти харчування, що веде до значних витрат як на лікування, так і на відшкодування потерпілим за завдану шкоду [4, с. 186]. У країнах ЄС складений перелік із «ТОП-20» хвороб які спричинені не дотриманням вимог безпечності продуктів харчування [5, с. 5].

Наведені факти свідчать, що сучасне аграрне виробництво, вирішуючи продовольчу проблему та намагаючись забезпечити прибутковість аграрного бізнесу сьогодні, породжує значні економічні та екологічні проблеми майбутнім поколінням.

Одним із можливих напрямків подолання суперечностей у цілях сталого розвитку, зв'язаних із сільськогосподарським виробництвом є впровадження системи НАССР (Hazard Analysis and Critical Control Points) – системи аналізу ризиків і критичних точок контролю по всьому ланцюгу виробництва, переробки і доведення до кінцевого споживача продуктів харчування. Ця система дає можливість забезпечувати виробництво безпечної харчової продукції шляхом ідентифікації та контролю за небезпечними чинниками та місцями їх можливого виникнення. Вона може бути впроваджена як самостійно, так і стати складовою частиною системи менеджменту якості підприємств. Більш ніж 40-річний досвід її використання у США, ЄС, Австралії, Бразилії та інших країнах підтвердив її ефективність, надійність та доступність. Саме через очевидні переваги перед іншими системами НАССР із 1996 є обов'язковою для всіх суб'єктів продовольчого ринку країн ЄС та постачальників продовольчої продукції із інших країн.

В Україні створена певна законодавча база для впровадження системи НАССР у вітчизняних підприємствах. Зокрема, мова йде про такі Закони України як «Про безпечність та якість харчових продуктів», «Про дитяче харчування», «Про безпечність та гігієну кормів», «Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини», «Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин» та ряд інших. Із 2007 року в Україні діє стандарт ДСТУ ISO 22000:2007 «Системи управління безпечністю харчових продуктів. Вимоги до будь-яких організацій харчового ланцюга». Але, як зазначають фахівці, цього не достатньо для забезпечення вимог Концепції сталого розвитку у частині забезпечення безпечності харчових продуктів та довкілля.

Інший аспект цієї проблеми стосується імплементації економічної частини Угоди про асоціацію України і ЄС, згідно із положень якої Україна взяла на себе зобов'язання адаптувати законодавство у частині захисту прав споживачів до законодавства ЄС, включаючи:

- загальні вимоги до безпечності продукції (в т. ч. інформація про продукцію та її маркування);
- недобросовісні торговельні методи ведення бізнесу (включаючи рекламу та маркетингову діяльність);
- права та обов'язки споживачів, виробників, постачальників споживчих товарів, вимоги щодо відповідності товару умовам договору;
- недобросовісні умови у договорах, що укладаються між продавцем або постачальником та споживачем;
- укладення договорів між споживачами та продавцями на відстані з використанням будь-яких засобів дистанційного зв'язку;
- судове та адміністративне провадження у справах про порушення прав споживачів [6].

Таким чином, впровадження системи НАССР у підприємствах, які забезпечують весь комплекс операцій, зв'язаних із виробництвом та доставкою продуктів харчових продуктів до кінцевого споживача сприятиме реалізації положень Концепції сталого розвитку у сільськогосподарському виробництві, підвищенню рівня якості та конкурентоспроможності вітчизняної сільськогосподарської продукції та формуванню позитивного іміджу вітчизняних виробників на внутрішньому та світовому ринках

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Цілі сталого розвитку України. Національна доповідь. Міністерство економічного розвитку і торгівлі. 2017 р. URL: https://menr.gov.ua/files/docs/Національна%20доповідь%20ЦСР%20України_липень%20202017%20ukr.pdf
2. Булигін С.Ю., Рожко В. М. Якість земель як теоретична база адаптивних систем землеробства. Наукові доповіді Національного університету біоресурсів і природокористування України. 2015 № 3. URL: <http://nd.nubip.edu.ua/2015.3/13.pdf>.
3. Пирожок О. Повна деградація. Хто псує український чорнозем. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2018/06/4/637294>.

4. Водянка Л. Д., Кутаренко Н. Я. Перспективи впровадження системи НАССР у процесі виробництва харчової продукції . Регіональна економіка. 2013. № 1. С. 185-194.
5. Толок Г. Шляхи впровадження системи НАССР: українські реалії. Продовольча індустрія АПК. 2015. №6. С.4-6.
6. Угода про асоціацію між Україною та ЄС: URL: [//www.kmu.gov.ua/kmu/control/uk/publish/article?art_id.](http://www.kmu.gov.ua/kmu/control/uk/publish/article?art_id.)].

УДК 332.145

ГРИНЧУК Ю.С., д-р. екон. наук

РУДЕНКО М.В., асистент

Білоцерківський національний аграрний університет

ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ ОБ'ЄДНАНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Розкрито значення планування розвитку територій об'єднаних територіальних громад, як важливої умови ефективного використання територіальних ресурсів, земельного потенціалу, розвитку та забудови територій громад. Проаналізовано порядок створення потужних, самостійних територіальних громад, які є складовою процесу децентралізації влади. Оцінено особливості формування, використання та розвитку територіальних та земельних ресурсів громад. Визначено основні проблеми функціонування планування територій громад та основні функції місцевих органів влади в розвитку системи містобудування.

Ключові слова: громада, планування, децентралізація, генеральний план, просторовий розвиток.

В останні роки в Україні швидкі оберти набирає децентралізація влади. Йде процес реєстрації об'єднаних територіальних громад, що стає прикладом для інших. Першочерговою складовою процесу децентралізації є створення потужних, самостійних, самодостатніх територіальних громад. Відносини, що виникають в процесі добровільного об'єднання територіальних громад сіл, селищ, міст регулює Закон України “Про добровільне об'єднання територіальних громад” [1]. Об'єднання кількох територіальних громад в одну допускається за умов, що територія цих громад має бути нерозривною, а межі визначаються за зовнішніми межами юрисдикції рад територіальних громад, що об'єдналися.

Крім того, постає питання розробки і затвердження генерального плану сільських населених пунктів (що є задоволенням не з дешевих), потреби в ефективному використанні земель населених пунктів та земель, що знаходяться за їх межами. Необхідною умовою розроблення містобудівної документації є